

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO OBITELJI, BRANITELJA I MEĐUGENERACIJSKE
SOLIDARNOSTI

**PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O DOPLATKU
ZA DJECU S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA**

Zagreb, studeni 2006.

PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O DOPLATKU ZA DJECU

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje ovog Zakona temelji se na odredbama članka 2. Ustava Republike Hrvatske («Narodne novine», broj 56/90, 135/97, 113/00 i 28/01).

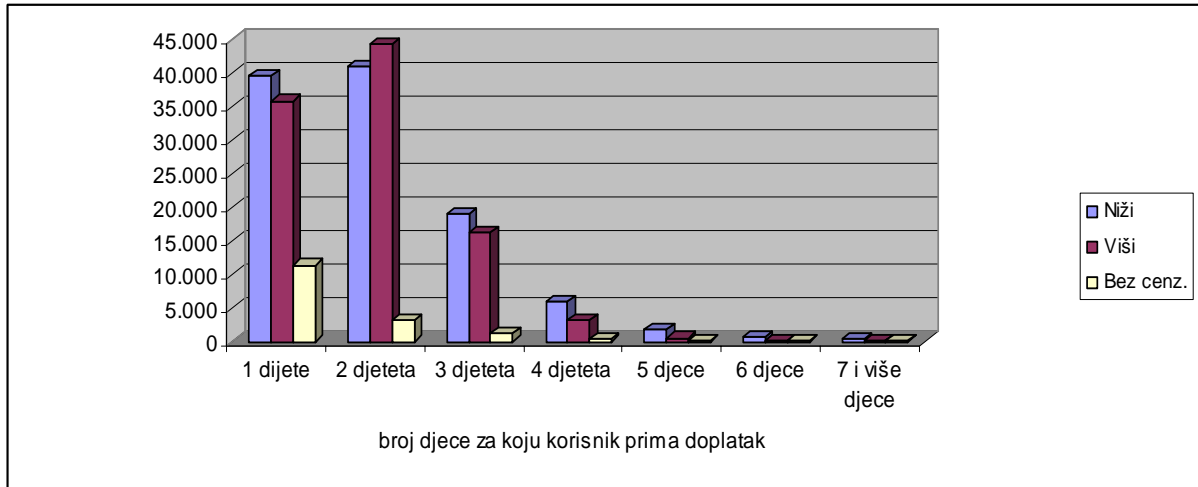
II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI OVIM ZAKONOM, TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI

Ustavnim se odredbama Republika Hrvatska opredijelila za osobitu zaštitu obitelji, a posebno djece i nemoćnih osoba. Odgovornost za skrb o djeci i njihovoj dobrobiti je pravo i dužnost roditelja, ali i obveza društva u osiguranju preduvjeta za kvalitetniji razvoj djece.

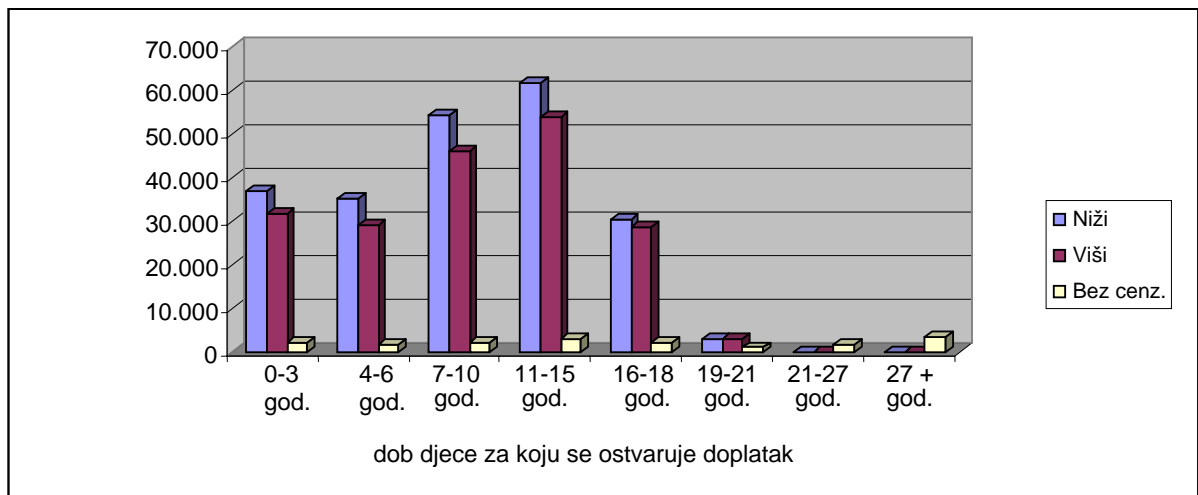
Država različitim mjerama u području socijalne, porezne i gospodarske politike osnažuje obitelj u skrbi o djeci i ispunjavanju njene jedinstvene društvene uloge, stvaranju potomstva. U dijelu socijalne politike sustav obiteljskih naknada ima svrhu izravnog pružanja materijalne pomoći obitelji u podizanju djece do određenih godina njihova života.

Doplatak za djecu ima značajno mjesto u potpori obitelji u podizanju djece. Sukladno važećem Zakonu o doplatku za djecu, koji se temelji na načelu socijalne osjetljivosti, pravo na doplatak se ostvaruje na temelju iznosa prosječnoga mjesečnog dohotka po članu kućanstva u odnosu na proračunsku osnovicu koja iznosi 3.326,00 kuna. Pored općih uvjeta za ostvarenje prava na doplatak korisnik može steći pravo na ovaj oblik obiteljske potpore pod uvjetom da je po članu kućanstva u protekloj godini ostvario prosječni mjesečni dohodak manji od 40% proračunske osnovice. Ovisno od iznosa prosječnoga mjesečnog iznosa dohotka po članu kućanstva korisniku pripada pravo na viši ili niži iznos doplatka za djecu. Niži dohodovni cenzus iznosi do 20% proračunske osnovice, odnosno 665,20 kuna, a viši dohodovni cenzus od 20 do 40% proračunske osnovice, odnosno od 665,21 do 1.330,40 kuna. U prvom slučaju doplatak za djecu iznosi 9% proračunske osnovice, odnosno 299,34 kune, a u drugom 5% proračunske osnovice, odnosno 166,30 kuna. Ovi iznosi, ovisno od socijalnih okolnosti u kojima se nalazi dijete (dijete bez jednog ili oba roditelja, jednom ili oba roditelja oduzeta poslovna sposobnost, nesposobni su rad ili je dijete s oštećenjem zdravlja prema propisima iz socijalne skrbi), mogu biti uvećani za 15% ili 25%. Pravo na doplatak u svoti od 25% od proračunske osnovice, bez utvrđivanja prosječnoga mjesečnog dohotka po članu kućanstva, imaju i korisnici za dijete s težim oštećenjem zdravlja prema propisima iz socijalne skrbi. Za djecu smrtno stradalog hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata i djecu zatočenih ili nestalih hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata doplatak se određuje bez utvrđivanja dohodovnog cenzusa u iznosu 374,18 kuna.

Slika 1. Grafički prikaz strukture broja korisnika doplatka za djecu prema broju djece za koju je ostvaren doplatak u kolovozu 2006. godine, razvrstanih u niži i viši dohodovni cenzus te skupinu bez utvrđivanja dohodovnog cenzusa

Slika 2. Grafički prikaz strukture broja korisnika doplatka za djecu prema godinama života djece za koju je ostvaren doplatak u kolovozu 2006. godine, razvrstanih u niži i viši dohodovni cenzus te skupinu bez utvrđivanja dohodovnog cenzusa

Prema podacima Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje u kolovozu 2006. godine evidentirano je 224.810 korisnika doplatka, s ukupno 431.581 djece, od čega u nižem dohodovnom cenzusu 108.312, višem 100.065 te 16.433 korisnika bez utvrđivanja dohodovnog cenzusa.

Doplatak za djecu je vrlo značajna mjera Nacionalne populacijske politike i ima dvojak u ulogu, pronatalitetnu i socijalnu. Iz statističkih pokazatelja o doplatku za djecu vidljivo je da se pretežiti broj korisnika doplatka nalazi u nižem dohodovnom cenzusu, da postoji značajna razlika između broja korisnika doplatka s djecom u dobi od 0 do 6 godina i u dobi od 7 do 15 godina, a indikativan je i pokazatelj o broju korisnika doplatka s jednim djetetom. Sve ovo upućuje na zaključak da je doplatak za djecu društveni indikator koji nam pokazuje socijalno stanje, ali i materijalno uvjetovanu pripravnost roditelja fertile dobi za rađanje brojnijeg potomstva. Prednji prikaz kretanja broja korisnika doplatka za djecu, po pojedinim kategorijama, odraz je i općega demografskog stanja u Republici Hrvatskoj te izraženog pada prirodnog prirasta stanovništva.

Vlada Republike Hrvatske je 28. rujna 2006. godine usvojila Nacionalnu populacijsku politiku kojom se želi potaknuti pomlađivanje i brojčani porast stanovništva u Republici Hrvatskoj, sa svrhom da u određenom dužem razdoblju postignemo zadržavanje nataliteta iznad stope mortaliteta. Sustav obiteljskih naknada i doplatka za djecu kao njegov sastavni dio ima značajno mjesto u ostvarenju zacrtanog cilja. Donošenjem Nacionalne populacijske politike doplatka za djecu, kao dio socijalne sigurnosti, dobiva sva obilježja ulaganja u obnovu vitalnih kapaciteta države. Stanovništvo Republike Hrvatske jedno je od prosječno najstarijih u svijetu s izraženim trendom porasta starijega socijalno ovisnog stanovništva nasuprot značajnom padu novorođenog. Desetljećima kumulirani pad prirodnog prirasta stanovništva značajno je narušio strukturu stanovništva fertile i radne dobi, što se već odražava na dobnu i socijalnu – radnu strukturu stanovništva. Ne poduzmu li se odmah odgovarajuće pronatalitetne mjere, ovaj negativni demografski trend imat će dugoročne posljedice na potencijal države za daljnji sveopći razvoj.

Predloženim izmjenama i dopunama Zakona o doplatku za djecu, po kojima se proširuje postojeći krug potencijalnih korisnika doplatka, obzirom na smanjeni kriterij za ostvarenje ovog prava u pogledu visine prosječnoga mjesečnog dohotka po članu kućanstva i uvođenjem tri, umjesto dosadašnja dva dohodovna cenzusa, temeljem kojih se utvrđuje pojedinačni iznos doplatka za djecu, pridonijet će se njegovoj većoj socijalnoj osjetljivosti. Isto tako, sukladno Nacionalnoj populacijskoj politici, predloženim zakonom institucionalizira se pravo korisnika doplatka na novčani dodatak od 500,00 kuna za svako 3. i 4. uzdržavano dijete te se na taj način pruža dodatna pomoć obitelji u pojačanoj brizi o djeci.

Tablica 1. Usporedni prikaz broja djece za koju je ostvaren doplatka za djecu u kolovozu 2006., po dohodovnim cenzusima, procijenjenog broja djece po dohodovnim cenzusima te broja treće i četvrte djece za koju bi korisnici ostvarili dodatak na doplatka, primjenom odredbi Konačnog prijedloga zakona

Zakon o doplatku za djecu			Konačni prijedlog zakona			
Dohodovni razredi (u kunama)	Iznos D.D. u kunama	Broj djece	Dohodovni razredi (u kunama)	Iznosi D.D. u kunama	Broj djece (procjena)	Broj djece za koju se prima 500,00 kn dodatka
0 – 665,20	299,34	221.968	0 – 543,14	299,34	141.700	49.400
665,21 – 1.330,40	166,30	192.059	543,15 – 1.119,53	249,45	143.000	
			1.119,54 – 1.663,00	199,56	168.700	
Ukupno		414.027			453.400	
Pravo na doplatka bez utvrđivanja dohodovnog cenzusa						
Dijete s težim oštećenjem zdravlja čl. 12. ZDD	831,50	15.295	Dijete s težim oštećenjem zdravlja čl. 12. ZDD	831,50	15.500	
Čl. 34. ZPHBDR	374,18	2.267	Čl. 34. ZPHBDR	374,18	2.270	
Ukupno		17.562			17.770	

Sukladno novim osnovnim iznosima doplatka, po Konačnom prijedlogu zakona korisnicima doplatka, za djecu koja se nalaze u posebnim socijalnim okolnostima, povisio bi se i osnovni iznos doplatka te bi on za dijete bez oba roditelja i za dijete s teškoćama u razvoju iznosio 374,18 kuna, 311,81 kunu ili 249,45 kuna, a za dijete s jednim roditeljem 344,24 kune, 286,87 kuna ili 229,49 kuna, ovisno o dohodovnom cenzusu po kojem korisnik ostvaruje doplatku. Iznos doplatka za djecu, korisniku koji ovaj oblik obiteljske potpore ostvaruje bez utvrđivanja dohodovnog cenzusa, ostaje neizmijenjen.

Temeljem primjene odredbi iz Konačnog prijedloga zakona, u odnosu na kolovoz 2006. godine za 39.400 povećao bi se broj djece za koju bi korisnici ostvarili pravo na doplatku za djecu u 2007. godini. Nadalje, temeljem analize postojećih statističkih pokazatelja, korisnici bi za procijenjenih 49.400 djece dobili novčani dodatak od po 500,00 kuna za treće i četvrto dijete.

III. OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA

Na temelju procjene podataka o broju korisnika doplatka za djecu i broja djece, novih iznosa doplatka za djecu i broja djece za koju će se ostvariti novčani dodatak na doplatku (Tablica 1.), za provedbu predloženih izmjena i dopuna Zakona o doplatku za djecu, u Prijedlogu Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2007. godinu osigurano je 1.700.000.000,00 kuna.

IV. DONOŠENJE ZAKONA PO HITNOM POSTUPKU

Članak 62. Ustava Republike Hrvatske određuje da država štiti materinstvo, djecu i mladež te da stvara socijalne, kulturne, odgojne, materijalne i druge uvjete kojima se promiče ostvarivanje prava na dostojan život.

Donošenjem Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o doplatku za djecu, ostvarit će se odredbe Nacionalne populacijske politike vezane uz doplatku za djecu, s početkom primjene 1. siječnja 2007. godine, te će se na taj način osigurati povoljniji uvjeti za uzdržavanje i odgoj djece.

Sukladno članku 159. Poslovnika Hrvatskog sabora, predlaže se donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o doplatku za djecu po hitnom postupku, obzirom da postoje opravdani državni razlozi.

V. TEKST KONAČNOG PRIJEDLOGA ZAKONA, S OBRAZLOŽENJEM

Sukladno Poslovniku Hrvatskog sabora ovaj prijedlog zakona sadrži tekst Konačnog prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o doplatku za djecu, s obrazloženjem.

**KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA
ZAKONA O DOPLATKU ZA DJECU**

Članak 1.

U Zakonu o doplatku za djecu („Narodne novine“, broj 94/01.) u članku 16., točki 1. postotak: „40%“ zamjenjuju se postotkom: „50%“.

Članak 2.

Članak 17. mijenja se i glasi:

(1) „Ako ukupni dohodak po članu kućanstva korisnika mjesečno ne prelazi 16,33% proračunske osnovice, korisniku pripada doplatka za djecu u visini 9% proračunske osnovice, po djetetu.

(2) Ako ukupni dohodak po članu kućanstva korisnika mjesečno iznosi između 16,34 i 33,66% proračunske osnovice, korisniku pripada doplatka za djecu u visini od 7,5% proračunske osnovice, po djetetu.

(3) Ako ukupni dohodak po članu kućanstva korisnika mjesečno iznosi između 33,67 i 50% proračunske osnovice, korisniku pripada doplatka za djecu u visini od 6% proračunske osnovice, po djetetu“.

Članak 3.

Članak 18. mijenja se i glasi:

„Korisniku uz utvrđeni iznos doplatka za djecu pripada i dodatak u iznosu po 500,00 kuna za treće i četvrto dijete“.

Članak 4.

U članku 21., stavku 1. i 2. riječi „i 18.“ brišu se.

Članak 5.

U članku 32. stavku 1. riječi:

„Državni zavod za zaštitu obitelji, materinstva i mladeži (u daljnjem tekstu: Državni zavod)“ zamjenjuju se riječima: „ministarstvo nadležno za obitelj“.

U stavku 2. riječi: „Državnom zavodu i Ministarstvu rada i socijalne skrbi“ zamjenjuju se riječima: „ministarstvu nadležnom za obitelj“.

Članak 6.

U članku 33., stavak 2. briše se.

Članak 7.

(1) Korisnicima doplatka za djecu, koji su pravo na doplatak ostvarili prema odredbama Zakona koje su važile do 31. prosinca 2006. godine, pripada doplatak za djecu u iznosu utvrđenom prema odredbama ovoga Zakona ovisno o dohodovnome cenzusu utvrđenom prema ovom Zakonu, uzimajući u obzir ukupan dohodak kućanstva za 2005. godinu.

(2) Korisnicima doplatka za djecu, kojima je iznos doplatka za djecu ostvaren do 31. prosinca 2006. godine povoljniji, u odnosu na iznos doplatka za djecu koji bi ostvarivali po ovom Zakonu, isplaćivat će se povoljniji iznos do 28. veljače 2007. godine.

(3) Rješenje iz stavka 1. i stavka 2. ovog članka o utvrđenom pravu na doplatak od 1. siječnja 2007. godine Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje donijet će po službenoj dužnosti u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 8.

Postupci o priznavanju prava na doplatak za djecu započeti prema odredbama Zakona o doplatku za djecu („Narodne novine“, broj 94/01), završit će se prema odredbama ovoga Zakona.

Članak 9.

Ovaj Zakon stupa na snagu 1. siječnja 2007. godine.

OBRAZLOŽENJE

Članak 1. – Ovom odredbom mijenja se postotak proračunske osnovice kao uvjeta za stjecanje prava na doplatka te na taj način proširuje potencijalni broj korisnika prava na doplatka.

Članak 2. – Ovom odredbom, umjesto postojeća dva dohodovna cenzusa, temeljem kojih se utvrđuje iznos doplatka za djecu, uvode se tri dohodovna cenzusa i novi, viši iznosi doplatka za djecu za većinu korisnika doplatka.

Članak 3. – Ovom odredbom uvodi se dodatak za treće i četvrto dijete, odnosno korisnicima se uvećava pripadajući iznos doplatka za treće i četvrto dijete.

Članak 4. – Ovom odredbom odredba članka 21. Zakona o doplatku za djecu usklađuje se s predloženim izmjenama Zakona.

Članak 5. – Ovom odredbom Zakon se usklađuje sa člankom 16., stavkom 4. i člankom 26. Zakona o ustrojstvu i djelokrugu središnjih tijela državne uprave („Narodne novine“, broj 199/03, 30/04, 136/04, 22/05 i 44/06).

Članak 6. – Ovom odredbom briše se stavak 2. članka 33. Zakona kao suvišan.

Članak 7. – Ovom odredbom uređuje se postupak, način i rok za prevođenja prava na doplatka korisniku koji je to pravo ostvario po odredbama Zakona koje su važile do početka primjene ovog Zakona.

Članak 8. - Ovom odredbom određuje se da će se postupci započeti prema odredbama Zakona koje su važile do 31. prosinca 2006. godine, završiti prema odredbama ovoga Zakona.

Članak 9. – Ovom odredbom utvrđuje se dan stupanja na snagu ovoga Zakona.

Odredbe Zakona o doplatku za djecu ("Narodne novine", broj 94/01) koje se mijenjaju:

Članak 16.

Pravo na doplatku za djecu stječe korisnik pod uvjetom:

1. da mu ukupni dohodak ostvaren u prethodnoj kalendarskoj godini po članu kućanstva mjesečno ne prelazi 40% proračunske osnovice (u daljnjem tekstu: dohodovni cenzus), i
2. da živi u kućanstvu s djetetom.

Članak 17.

Ako ukupan dohodak po članu kućanstva korisnika mjesečno ne prelazi 20% od proračunske osnovice, korisniku pripada doplatku za djecu u visini 9% proračunske osnovice, po djetetu.

Članak 18.

Ako ukupan dohodak po članu kućanstva korisnika mjesečno iznosi između 20% i 40% proračunske osnovice, korisniku pripada doplatku za djecu u visini od 5% proračunske osnovice, po djetetu.

Članak 21.

(1) Za dijete bez oba roditelja ili ako su oba roditelja nepoznata ili nepoznatog prebivališta ili potpuno i trajno nesposobna za samostalan život i rad ili im je oduzeta poslovna sposobnost i za dijete s oštećenjem zdravlja prema propisima iz socijalne skrbi, iznos doplatka za djecu iz članka 17. i 18. ovoga Zakona uvećava se za 25%.

(2) Za dijete bez jednog roditelja ili za dijete čiji je jedan roditelj nepoznat ili nepoznatog prebivališta ili potpuno nesposoban za samostalan život i rad ili mu je oduzeta poslovna sposobnost, iznos doplatka za djecu iz članka 17. i 18. ovoga Zakona uvećava se za 15%.

Članak 32.

(1) Nadzor nad zakonitošću rada Zavoda u poslovima provedbe doplatka za djecu obavlja Državni zavod za zaštitu obitelji, materinstva i mladeži (u daljnjem tekstu: Državni zavod), u skladu s posebnim propisom.

(2) Zavod je obvezan najmanje jedanput godišnje podnijeti izvješće o svojem radu na poslovima doplatka za djecu Državnom zavodu i Ministarstvu rada i socijalne skrbi.

Članak 33.

(1) Zavod vodi očevidnik o korisnicima prava na doplatku za djecu i o djeci za koju pripada doplatku.

(2) Sadržaj i način vođenja očevidnika iz stavka 1. ovoga članka propisuje ravnatelj Državnog zavoda uz prethodno pribavljeno mišljenje ravnatelja Zavoda.